

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
ДОБИ УКРАЇНСЬКОЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ
(ПРОБЛЕМИ ЛЕГІТИМНОСТІ ВЛАДИ)**

МОГИЛЕВСЬКА В.П.,
слухачка II курсу

Дипломатична академія України
при МЗС України

У перші місяці існування Української Народної республіки керівництво УНР, зокрема М.С.Грушевський, не вважало Україну самостійним суб'єктом міжнародних відносин, оскільки розглядало її як автономну частину Російської республіки. Проте це не заважало досить активній зовнішньополітичній діяльності УНР.

Влітку 1917 р. відбуваються зустрічі представників УЦР з аташе японського посольства, французькими військовими представниками, розглядається можливість відкриття у Києві і Парижі представництв Франції і УНР.

Основний вектор зовнішньої політики УНР у цей час був зорієнтований на Антанту і США.

Представники «спеціальної місії» США побували у Києві, Одесі, на Чорноморському флоті, Румунському і Південно-Західному фронтах.

Після отримання ультиматуму більшовистського уряду від 3 грудня 1917р. УНР вступила на шлях самостійності міжнародних стосунків. VIII сесія Української Центральної ради, яка відбулась 12-17 грудня, затверджує рішення Генерального секретаріату про направлення до Бресту на мирні переговори з країнами Четверного союзу делегації УНР.

VIII сесія УЦР перед делегацією УНР ставить завдання:

-- вимагати укладання загального миру;

– відстоювати інтереси України як держави незалежної і нейтральної, що особливо постраждала від війни;

– домагатись приєднання до українських земель Галичини, Буковини. Аналогічного змісту була прийнята нота Генерального секретаріату у справі миру¹.

17 грудня УЦР створила міжвідомчу комісію при Генеральному секретаріаті для розроблення економічних та інших питань у зв'язку з мирними переговорами.

Секретарство міжнародних справ було перейменовано у секретарство міжнародних справ.

У цей же день до Бресту виїхала офіційна делегація на чолі з В.Голубовичем.

22 грудня УНР офіційно визнала Франція. Генерал Табуї був призначений комісаром Французької республіки в Україні. Офіційним представником Англії при УЦР став П.Багге.

Певний інтерес до УНР виявляли і США. 12 грудня до України був направлений Д.Джекінс для організації консульства. І хоча кожна з цих країн переслідувала власні інтереси, встановлюючи офіційні відносини з УНР, сам факт визнання молоді української держави свідчив про її вагомість у міжнародних відносинах, у складній дипломатичній грі країн Антанти і Четверного союзу.

Певні розрахунки щодо України в ході мирних переговорів у Бресті мала Австро-Угорщина, делегацію якої очолював граф Чернін. Побоюючись зриву переговорів з боку росіян, він пізніше писав, що єдиним виходом з становища були швидкі і енергійні переговори з українською делегацією².

Проблема легітимізації участі делегації УНР на переговорах в Бресті і міжнародної правосуб'єктності України на час проведення конференції.

1. До грудня 1917 р. – часу проведення переговорів в Брест-Литовську, – в Україні були сформовані органи державної влади (Центральна Рада, Генеральний секретаріат). УНР була офіційно визнана Францією, Англією, де-факто – США, Німеччиною, Австро-Угорщиною.

2. Делегація УНР на переговорах мала офіційні повноваження, якими вона була наділена VIII сесією УЦР і Генеральним секретаріатом.

3. Самостійність представників УЦР на переговорах була визнана не лише Четверним союзом, а й більшовиками. Наступне прибуття до Брест-Литовська делегації ЦВК Рад України на чолі з головою ЦВК Ю.Медведевим мало суто пропагандистське значення і не впливало на хід переговорів.

4. Розглядаючи себе як складову, автономну частину Російської Республіки, Україна не заперечувала, що мир повинен укладатися лише Федеральним урядом. Але враховуючи той факт, що на час проведення конференції у Бресті такого уряду ще не існувало, а повноваження Ради

Народних Комісарів поширювалися лише на територію Росії, УЦР виступила за рівноправну участь у мирних переговорах всіх республік як державними, так і недержавними національними організаціями.

Офіційних заперечень з боку Росії, зокрема РНК, ця заява України не знайшла.

5. З другого етапу конференції (з 28 грудня 1917 р.) всі дискусії у комісіях і офіційних пленарних засіданнях велись з участю представників УЦР.

6. На заключному етапі переговорів після проголошення IV Універсалу Українська Народна республіка отримує статус суверенної держави. 23 січня Центральна Рада прийняла постанову про надання уряду повноважень на підписання Брест-Литовської угоди³.

Таким чином, незважаючи на важкі умови мирного договору УНР з Австро-Угорщиною і Німеччиною, зумовлені як серйозними прорахунками і недалекою молоді української дипломатії, так і надзвичайно важкими зовнішньополітичними обставинами, з юридичної точки зору, договір від 27 січня 1918 р. мав легітимне підґрунтя.

У той же день, тобто 27 січня, був укладений українсько-німецький додатковий договір, який регулював публічні приватно-правові стосунки УНР і Німеччини. 30 січня були укладені аналогічні двосторонні договори між УНР і Австро-Угорщиною, УНР і Болгарією, УНР і Туреччиною.

ПОСИЛАННЯ

¹ Мироненко О.М. Світоч української державності. - К., 1995. - С.280.

² Чернин О. В дни мировой войны /Пер. с нем. - М., 1923. - С. 246.

³ ЦДАВО України. - Ф. 1063. - Оп.1. - Спр. 6. - Арк. 23.